

folkTREND!

A hagyomány a régi, a stílus új

AGRÁRMINISZTERIUM

Borítókép: Dr. Chománé Németh Orsolya munkája

„folkTREND!” – 2023

Hetedik alkalommal rendez meg az Agrárminisztérium a „folkTREND! – A hagyomány a régi, a stílus új” elnevezésű divatbemutatót a tradíciókon alapuló, mégis modern, a hétköznapiakban is hordható viseletek népszerűsítése érdekében.

A hagyományokat újragondolt formában felvonultató első rendezvényt 2016-ban szervezte meg a hungarikumokért és nemzeti értékekért is felelős agrártárca azzal a céllal, hogy népszerűsítse, miként lehet ötvözni a tradicionális motívumokat, anyagokat, formákat a jelen kor öltözködési stílusával.

Az elmúlt években kiírt hungarikum pályázatok egyik témája már kifejezetten olyan öltözetek és kiegészítők tervezése volt, amelyek alapját a tradicionális formavilág, díszítmény, alapanyag vagy technika jellemzi. Így a pályázatok nyertesei számára megnyílt a lehetőség arra, hogy bemutassák újonnan készített kollekcióikat a „folkTREND!” divatbemutatón. Kiemelten fontos szempontként szerepelt a kiírásban, hogy a Kárpát-medence hagyományos viseletkultúráját, valamint népi kézműves értékeit felhasználják és átörökítsék a mai öltözködéskultúránkba.

A rendezvény megszervezésével az Agrárminisztérium egy olyan kezdeményezést indított útjára, amely a hazai divat eszközeinek segítségével előmozdítja közös értékeink minél szélesebb körben való megismertetését, népszerűsítését.

Tisztelt Olvasó!

„...ki viszi át a fogában tartva...?” – csendül a fülünkbe a Nagy László-i verssor valahányszor olyan értékekre gondolunk, amelyeket féltve őrzünk, amelyeket szeretnénk tovább adni, életben tartani. A *viselet* szót a mai magyar nyelvben már lefoglaltuk a *népviselet* jelölésére. A népviseletre, ami a történelmünknek és identitásunknak része, de többnyire csak hagyományőrző rendezvényeken vagy múzeumokban találkozhattunk vele.

Sokan vagyunk, akik nem akartuk, hogy ez az érték is úgy rögzüljön, úgy merevedjen meg, mint a *viselet* szó és definíció a Néprajzi Lexikonban. Meg akartuk őrizni, de egyben azt is akartuk, hogy továbbéljen. Át akartuk vinni a túlsó partra, és ebben az igyekeztünkben egymásra találtunk. Így jött létre a „folkTREND!” divatbemutató, ami immáron hetedik éve tartja életben és viszi tovább a magyarság hagyományos viseletének megannyi értékét.

Vinni valamit nagy felelősség. A visz ígénkből alakult a visel és viselet szavunk is, ez a magja. De sok mást is jelent a viselet. Viselni valamit annyit tesz, mint valamit hordozni, tartani, valamit – például költséget, felelősséget, gondot – magára vállalni, valamire gondot viselni. Ennek maradéktalanul eleget is tesznek a „folkTREND!” tervezői és szervezői, ki-ki a maga legjobb tudása és tehetsége szerint. De nem pusztán viselik, a szívükön viselik ezt az ügyet, ezért születnek ilyen szerethető kollekciók, ezért lett idén is ilyen életteli, lüktető, szemnek-szívnek kedves a kiadvány.

A magyar életmód és nemzeti értékeink védelméért felelős miniszterelnöki biztosként ezért nem kell félve feltennem a kérdést, „...ki viszi át a fogában tartva...?”, mert az alkotásokat látva biztos vagyok benne, hogy sokaknak kedve támad a kezében tartva, a vállára terítve, magára öltve, büszkén és örömmel viselve vinni tovább mindezt a szépséget.

V. Németh Zsolt

a magyar életmód és nemzeti értékeink védelméért
felelős miniszterelnöki biztos

Kedves Olvasó!

Idén ötödik éve, hogy együttműködő partnerei lettünk az Agrárminisztérium és a Hungarikum Bizottság folkTREND! projektjének. Nagy jelentőségű számunkra ez az együttműködés, hiszen az agrárium és a népi kultúra évszázadokon át ugyanazt jelentette életmódban, társadalmi viszonyokban és a munkában egyaránt. Ma már nem. A népi az valami különleges szóvá vált, valami régi, elfeledett dologgá... Az iparosodás létrehozta a városi embert, a polgárt, aki egyre távolabbra került a földtől, a természettől, a természetes életmódoktól és ez a folyamat napjainkban egyre csak fokozódik. Egyre nagyobb ütemben távolodunk a természettől, a természetestől. Életmódunkban. Lelkünk azonban nem ilyen változékony. Az ember vágyja a természet közelségét, még a soha vidéken nem járt városi gyermek is hatalmas kalandokat él át egy-egy erdei táborban, vagy vízparti pihenőn. Az emberi lélek vágyja az igazit, az alkotást és önmegvalósítást. Amit a föld közelsége, a természet, a természetből táplálkozó kézművesség „tálcán kínál” nekünk. Itt kapcsolódik tehát ismét egybe az agrárium és a kézművesség, a föld és az alkotás, az ember és a lélek. Az Agrárminisztérium folkTREND! projektjének célkitűzése, hogy divattá tegye a népit, az eredetit, az ősit és magyart a szinte mindenki életében fontossággal bíró öltözködésen keresztül. A Népművészeti Egyesületek Szövetségének célkitűzése, hogy divattá tegye az egyedit, a környezettudatos, a kézzel készített tárgykultúránkban. Közös vágyunk, hogy gyermekeink esztétikus, barátságos, hosszan fenntartható világban éljenek, hogy értékeljék és szeressék környezetüket, amit más módon nem érhetnek el, csak, ha mi magunk ügyelünk értékeinkre, megőrizzük a bennünket körülvevő élő természet és ember alkotta tárgyak tiszteletét. A természetes alapanyagokból emberi kéz által alkotott tárgyak, öltözetek és kiegészítők a mellett, hogy egyediek, hordozzák alkotóik tudását, odafigyelését, anyaggal és munkával szembeni tiszteletét, önmagukban is „tanítanak” a szépre, a jóra, a megőrzésre. Gyorsan változó világunkban a kézműves technikákkal készített öltözetek és használati tárgyak az állandóságot, a biztonságot jelentik, a nagymamától örökölt, felújított régi varrógép, vagy komód, netán egy rend ünnepi öltözet a folytonosságot, összetartozásunkat képviseli és így fontos szerepük van identitásunk megőrzésében is.

Igyártó Gabriella

ügyvezető igazgató
Népművészeti Egyesületek
Szövetsége

A „folkTREND! – a hagyomány a régi a stílus új” elnevezés a megőrzés és a megújítás szimbóluma, éppen ezért szervesen illeszkedik a Mesterségek Ünnepe programjába. Tegyük együtt divattá ezt a mozgalmat! Viseljük magunkon káprázatosan színes népművészetünket! Jöjjenek, csodáljuk meg együtt az alkotásokat, amelyek ezt a füzetet díszítik, ismerjük meg a sok alkotót a folkTREND! bemutató keretében, 2023. augusztus 20-án a Mesterségek Ünnepén.

TARTALOM

BEVEZETŐ.....	3.
KÖSZÖNTŐ – V. NÉMETH ZSOLT.....	5.
KÖSZÖNTŐ – IGYÁRTÓ GABRIELLA.....	7.
TARTALOM.....	8.
AMBRUS RÉKA - AMBRUSNÉ KÓHALMI MÁRIA.....	12.
BALÁSSY-BEREZVAI SZÉNIA.....	13.
BÁRCZI ERIKA ANIKÓ – HARGITAY-NAGY ZSUZSA.....	14.
BERECZ LÁSZLÓNÉ ZSUZSA.....	15.
BÓDI VIKTÓRIA.....	16.
BODÓNÉ UNGVÁRI ÉVA ERZSÉBET.....	17.
BORBÁSNÉ BUDAI VALÉRIA.....	18.
CSÁKY ZOLTÁNNÉ.....	19.
CSIKNÉ BARDON RÉKA.....	20.
CSUBA ANITA.....	21.
DOBOSNÉ HAJDU ANIKÓ.....	22.
DR. CHOMÁNÉ NÉMETH ORSOLYA.....	23.
DR. KOLYVEK ANTÓNIA.....	24.
DR. TÓTHNÉ KÖRÖSI ZSÓFIA.....	25.
DR. UDVARHELYI ZSUZSANNA.....	26.
GERENCSÉR ENIKŐ.....	27.
GERENCSÉR ZSOLT.....	28.
GULYÁS MAGDOLNA.....	29.
GYÖNGY ENIKŐ.....	30.
GYÖRGY TIBOR.....	31.
ILLÉSHÁZY KATALIN ANNA.....	32.
JÓKAINÉ GOMBOSI BEATRIX.....	33.
KISS ÁGOTA.....	34.
KISS GABRIELLA.....	35.
KISS TÜNDE.....	36.
KOVÁCSNÉ PÓCZA ÁGNES.....	37.

TARTALOM

KRISTON GITKA	38.
KUSNYÁRNÉ DEÁK ZSÓFIA	39.
KUTI JANA	40.
LEHOTKAI JUDIT	41.
MOLNÁR-MADARÁSZ MELINDA	42.
NÉMETH HAJNAL AURORA	43.
OLÁCSI-PÁLMAI ILKA	44.
PETROVICS NIKOLETT	45.
SÁROSPATAKINÉ FAZEKAS JUDIT	46.
SPRINGER ORSOLYA	47.
SZABÓ KRISZTINA	48.
SZATMÁRINÉ GYŐRI TÜNDE.....	49.
SZEKERESNÉ CZIMMERMANN ILONA.....	50.
SZENTIRMAINÉ SZIGETI IBOLYA	51.
SZOCSKA ÁGNES	52.
SZOMBATHY MÁRTA.....	53.
SZOMBATI KLÁRA	54.
TALLÓDI MIRELLA EDIT	55.
TARCSI-DEMETER ANITA	56.
TÓTH MARIETTA ILDIKÓ.....	57.
TÓTH ILONA CSILLA	58.
TÜSKÉS TÜNDE	59.
VARGÁNÉ HEGEDŰS ESZTER.....	60.
VARRÓ SÁRA.....	61.

A NYERTES PÁLYÁZÓK ÉS MUNKÁIK

1.

AMBRUS RÉKA-AMBRUSNÉ KŐHALMI MÁRIA SZERVETŐ

Élő hagyomány hazai ruházaton. Viseld Szívvel!

A Szervető egy olyan ruházati márka, amely a magyar népi motívumvilág szellemi kulturális örökségének megőrzésére, felelevenítésére jött létre. A motívumok lényegét és formáját megőrizve gondoljuk újra a mintakincset, így téve újra élővé a hagyományt. Ezzel a régi író-asszonyok előtt is tisztelgünk, akik egykor a mintákat előrajzolták a hímzők számára. Ahhoz, hogy valaki viseletében is hagyományőrző legyen, nem kell feltétlen klasszikus népviseleti ruhákat hordania. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint Szervető! A klasszikus népviselet ünnepélyes alkalmakra való, míg mi a hétköznapiakba is szeretnénk becsempészni nagyanyáink színpompás örökségét. Minden évben új motívumokat használunk a ruhák díszítésére. Szerencsére, a Kárpát-medence kincsestára gazdag e téren.

2.

BALÁSSY-BEREZVAI SZÉNIA

Páratlan

Múzeumpedagógus vagyok, kulturális örökség szakember és női szabó. Még általános iskolában ismertem meg az alkotás örömét, majd gimnáziumi éveim alatt bekerültem egy viseletkészítő körbe, ahol lényegesen kibővült a népi hímzések és csipkék terén a tudásom, amit azóta is folyamatosan fejlesztek. Múzeumban töltött éveim alatt elsajátítottam egy műtárgyközpontú gondolkodást, amely mind az általam kidolgozott foglalkozások, mind a ruhatervezéseim alapjait adja.

A „Páratlan” elnevezésű három darabos kollekcióm megalkotásával szeretnék hozzájárulni egy veszélyben lévő örökségünk, a szegedi papucs viselési hagyományának megőrzéséhez. Ez a papucs a 19. századtól vált a szegediek viseletének szerves részévé, a napjainkban ismert változata pedig az 1930-as években terjedt el. Jellegzetessége a bársony vagy kordbársony alapra hímzett mezei virágok, főleg pipacs-, búzavirág és kalászdíszítés, ami gyakran bőr és pompon kiegészítéssel párosul.

Kollekciomban új irányból próbálok megragadni a papucs jellegzetességeit: hétköznapi vagy alkalmi ruházként jelenik meg, miközben megőrzöm a formáját, alapanyagait és díszítéstechnikáját. Kiemelem a papucs textil elemét, és annak felhasználásával készítek új textúrákat, formákat – így teljes mértékben visszaköszön az autentikus látvány. Kiegészítőként megjelenik a szegedi papucs is, szintén átgondolt, utcán is hordható változatban.

Elérhetőség: izenia@outlook.hu

3.

BÁRCZI ERIKA – HARGITAY-NAGY ZSUZSA IGÉZŐ

Aranybulla Királyi Emlékév 2022

I G É Z Ő márkanéven - Bárczi Erika és Hargitay-Nagy Zsuzsa tervezőpárosként - 15 éve készítünk egyedi öltözékeket és lakástextileket a magyar népi hímzés minták alkalmazásával. Célunk kezdetektől az volt, hogy a mai, modern tárgy kultúrában a magyar népművészet hagyatékát, mintakincsét megjelenítsük. Az általunk feldolgozott hímzés mintákat - melyek főleg életfák, kor-keresztek - visszatérő elemként használjuk a tervezés során. Mostani kollekciónk tágabb inspirációját II. András magyar király 1222-ben kiadott Aranybullájának 800 éves jubileuma, a 2022-es Aranybulla Királyi Emlékév adta. Konkrét forrásunk az adott történelmi kor viseletei voltak, amelyeket a Budai Vár Szent István-termében található, a Zsolnay porcelángyár által készített 10 db nagyméretű, magyar királyokat, szenteket ábrázoló művészi kerámia képein láthattunk és tanulmányozhattunk. Kollekciónk hangulatát is az azokon látható fenségesség, nemesség, gazdagság, előkelőség, méltóság, arany és bársony határozta meg. A tervezés során igyekeztünk a mába visszamelni az akkori viselet szépségét, díszítettségét, színvilágát, sziluettjét. A színekben a királyi méltóság alapszíneit használtuk: mélylila, smaragdzöld, rubin, arany és a kék árnyalatait. A kiválasztott hímzés minta szitanyomással került fel az alapanyagokra, majd kézi gyöngyözéssel, szalagozással, zsinórozással, bojtokkal gazdagon díszítettük.

14.

Elérhetőség: www.igezo.hu

4.

BERECZ LÁSZLÓNÉ ZSUZSA

Eddigi pályafutásom során a Matyó Népművészeti Egyesület alapítójaként és elnökeként számos kézműves kiállítás, pályázat, zsűrizés és bemutató irányítója, szervezője voltam. Nagy tapasztalattal rendelkezem a népi iparművészeti hagyományok megőrzése és fejlesztése terén. Mindig érdeklődéssel fordultam a népi mesterségek innovatív felhasználása felé. Korábban – mivel a hímzés tudományát még volt szerencsém a nagymamámtól elsajátítani – saját magam kedvére készítettem lakástextileket és hímzett ruhadarabokat. Önálló kollekciót először 2020-ban majd 2021-ben terveztem a Hungarikum Bizottság folkTREND! projektjének keretében pontMATYÓ márkanévvel.

Mostani kollekciómban az egykori mezőkövesdi bútorokon, tulipános ládákon fellelhető jellegzetes, a matyók ízlését tükröző festett motívumokat gondoltam újra és hoztam létre a kézi festésű, összesen 8 darabból álló „Ovál” és „Golyós” öltözetkiegészítő darabokat. A fa alapra festett fülbevaló, nyaklánc, karkötő és öv a nyári öltözködés látványos elemei lehetnek.

Elérhetőség: ezsuzsa47@gmail.com

15.

5.

BÓDI VIKTÓRIA

SÁRKÖZI GYÖNGYGALLÉROK II.

Végzettségem szerint kulturális antropológus és esztéta vagyok. Fontosnak tartom a társadalmi felelősségvállalást, ezért aktívan részt veszek közösségfejlesztő, értékmentő civil szervezetek munkájában. Gyerekkoromtól érdekelnek a kézműves technikák, nagyra értékelem azt a nyugalmat és céltudatosságot, amelyet alkotás közben megélhetek. A gyöngyfűzéssel kalandos módon ismerkedtem meg: a Petőfi Sándor Program ösztöndíjasaként immár három éve a szlavóniai magyarok körében Vukováron dolgozom. Egy alkalommal azt kérték, hogy tanítsam meg őket gyöngyöt fűzni. Mivel én előtte nem tudtam, ezért először megtanultam, majd tovább tanítottam a vukovári magyar egyesület tagjainak. Ezzel persze nem ért véget a folyamat, mert engem azóta is egyre jobban motivál, hogy megfűzzem a különböző tájegységek gyöngysorait, kipróbáljak egy-egy új technikát, a hagyományosakra építve új mintákat tervezek. A népi gyöngyfűzés mintáihoz ragaszkodva alkottam meg a fekete-piros sárközi kollekciót, amelynek szettként kombinálva a darabjait figyelemreméltó ünnepi viseletkiegészítőt kapunk.

16.

Elérhetőség: viktoriabodi@yahoo.com

BODÓNÉ UNGVÁRI ÉVA

KÉZISZÖVÖTT KISLÁNY RUHÁK KOLLEKCIÓJA

„Az a kérdés, hajlandó vagy-e lemenni az őseidért a kútba, vagy sem, és kibírod-e, amit felhozol,” írja Térey János.

Debrecenben születtem egy civis házban, mely születésemkor már csak emlékeiben, néhány tárgyban hordozta az egykori paraszti gazdálkodás jellemzőit, de megannyi kincset rejtett az itt felcseperedő gyermeknek. Nagyszüleim hagyatékán felnőve érdeklődéssel fordultam a paraszti világ felé és nagyvárosi létembe igyekszem a paraszti világ elemeit, szellemiségét becsempészni. Népi játszóház vezetőként feladatommak tartom, hogy a múlt értékeit a mai fiatalokkal megismertessem. Ugyanakkor meggyőződésem, hogy a régmúlt világa akkor marad meg a fiatalabb generációk számára is hosszú távon, ha folyamatosan maivá, vonzóvá, emészthetővé tesszük az éppen aktuális kor számára. Kézi vászonszövőként különböző textúrákat hozok létre. Az autentikus darabok szövése mellett, izgalmasnak találok a régi viseletek megújítását szövött anyag felhasználásával, a színek kombinálásával.

Évek óta érdekel a paraszti világ gyermek viselete, a kantus, a mellyeskötő. A 20. században a gyermek viseletében az ing fölé a kantust húzták, anyaga nyáron színes, csíkos, virágos, pöttyös karton, télen vastagabb anyagból készült. Szabása két részből állt: a hosszú ujjú pászos felső részhez, derékban varrták hozzá az enyhén ráncolt szoknyarészt. Mind az ujjába, mind a szoknyába felhajtások kerültek, ami nemcsak díszítette a ruhát, hanem praktikus is volt, mivel ahogy nőtt a gyerek, lehetett leengedni belőle. 4-6 éves korig akár a fiúcskák is kantust hordtak, színe általában kék volt, kalap csizma járt hozzá, míg a lányok kantusa csipke, bársonyszalag díszítést kapott. Kisebbeknek hátul, a nagyobbaknak elől gombolódott pár gombbal. A ruha mellé gyakran mellyeskötő társult, ami egy darabból volt szabva, egyenes vonalú, karöltőjét vállon fodor díszítette, hátul gombolódott.

Kantus kollekciót hoztam létre gyermekek részére, amihez kézi szövással szőttem az anyagot, különböző szövés technikákat felhasználva. Szedettes mintával kis virágokat szőttem az anyagba, gyönggyel, aszúrral díszíttem, csíkmussal, eltérő fonal vastagsággal játszottam, csipkét imitáltam, takácsmintával olyan ruhácskát terveztem, amit akár egy fiú is felvehetett anno. A ruhák követték a régi kantusok szabásrajzát, gépi varrás mellett kézi varrással kiegészítve. Maivá a ruhákat az élénk szín és a díszítettség, a kézi szövött anyag teszi, ami különleges dísz lehet egy ünnepi családi vagy egyházi alkalomnak.

7.

BORBÁSNÉ BUDAI VALÉRIA

Viseletkészítő népi iparművész, népi ékszerkészítő vagyok. Közel 30 éve készítem a viseleteket. Nevemhez köthető a Veszelovszki Gusztáv szabómester zsinór mintáinak alkalmazása viseleti és ma hordható ruhákon. Hagyományok Háza együttműködésével részt veszek a vajdasági, kárpátaljai viseletkészítők mentorálásában, tanításában, gyakorlati oktatásában. Szakköröket, foglalkozásokat tartok gyerekeknek és felnőtteknek, ahol varrást, hímzést, gyöngy ékszer készítést, csipkeverést tanítok.

Tervezői célom, hogy folytassam a Jász Múzeumban fellelhető 18-19. századból ránk maradt zsinórminták eredetiségének megőrzését és szűkebb hazámon, a Jászságon kívül is ismertté, alkalmazhatóvá tegyem azokat. Saját alkotásaimban együttesen jelennek meg hagyományőrző mestereink munkái – Rácz Erika ötvös gombjai és Tóth János paszománykészítő fonatolt zsinórjai, ugyanakkor az elkészült ruhadarabok megfelelnek a mai kor elvárásainak, a modern ember számára is hordhatóak. Fontosnak tartom, hogy a múlt és jelen együttesen alkossák mai ruhatárunk kollekción.

8.

CSÁKY ZOLTÁNNÉ

TÉLI KOLLEKCIÓ VENDVIDÉKI ÉS HORVÁTZSIDÁNYI MINTÁVAL

A Vas vármegyei Kőrmenden születtem és ott élek jelenleg is. A népi hímzéssel a 70-es évek végétől foglalkozom. Kőrmenden 1978-ban alakult a Díszítőművész szakkör, aminek tagja vagyok. Az első minta, amit kivarrtam, korai kalocsai volt. Majd sorra kerültek a gyapjú hímzések. Számomra csodálatos felfedezés, hogy gyapjú fonállal is lehet hímézni. Beszprémy Józsefné gyűjtésében találtam Vas vármegyei mintákat. Számomra fontos, hogy Nyugat-Magyarország mintáit népszerűsítsem. Szakmai tudásomat folyamatosan fejlesztem. Elkészített munkáimat szakmai zsűrivel minősítettem. Elvégeztem a csipkekészítő OKJ képzést, a varrott- és a vertcsipkéke készítésén keresztül megtanultam a minőségre való törekvést és a hagyomány tisztelét. A célom, hogy a „tisza forrás” mintakincai kerüljenek az általam készített ruhadarabokra és használati tárgyakra. A most bemutatott ruhadarabokat kézi kötéssel készítettem és híméztem a Vas vármegyei tájegység (Vendvidék és Horvátzsidány) mintáinak részleteivel. Minden esetben a célszerűséget és a használhatóságot helyezem előtérbe. Kollekción darabjai: kesztyű, sapka, sál, zokni, pulóver és léleklemelegítő, amelyeket mindennapi használatra szántam.

Elérhetőség: agi.csaky@gmail.com

CSIKNÉ BARDON RÉKA

KörbeFonódások

Csuhéfonó népi iparművész, a Népművészet Ifjú Mestere, a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíjasa vagyok. Csabrendeken élek családommal. Párommal, Csik Tamás kovács népi iparművésszel létrehoztuk saját vállalkozásunkat, a Rendeki Kézműves Portát. Csuhéfonó munkámmal, alkotásaimmal azt a célt tűztem ki magam elé, hogy felhívjam a figyelmet kihalófélben lévő mesterségre és a mesterségem által meghatározott életformára, a csuhéfonásban rejlő lehetőségekre és annak sokoldalúan hasznosítható alapanyagára. A csuhé, mint természetes anyag mindennapi életünkben való jelenléte befolyásolja életminőségünket, esztétikai, művészi érzékünket, természetudatosságunkat. Megmunkálása különösen a lakáskultúra és a divat, az öltözködéskiegészítők, ékszerek területén alkalmas a kísérletezésre, képes a megújulásra, s maradéktalanul része lehet 21. századi életünknek segítve hagyományaink megélését. A csuhéfonás megújulásának lehetőségét, elsősorban abban látom, hogy új formákat és a csuhéval jól ötvözhető más anyagokat találjak. Ennek a törekvésnek első darabjaiért, a bőrrrel kombinált csuhé félkör kistáskáimért, az Agrárminisztérium folkTRENDDíját kaptam 2021-ben mint innovatív népművész alkotó. A KörbeFonódások – kollekció darabjai ennek az innovatív törekvésnek a folytatásai, amelyek bőr változatokban, több színben, ékszerekkel kiegészülve megidézik a feledésbe merült hagyományos csuhé körtáskákat.

10.

CSUBA ANITA

RÁNCBA SZEDETT VISELETEK

2005-ben diplomáztam a Magyar Iparművészeti Egyetem öltözképző szakán Sárvány Katalin osztályában, majd 2006-ban a vizuális környezetkultúra szakon is diplomát szereztem. Tanulmányaim befejezését követően visszatértem Békéscsabára és jelenleg is itt élek. 2005 óta dolgozom tervezőtanárnként, így a tanítás és a tervezői munka egyszerre van jelen az életemben. Diplomamunkámban "Trendi menyecskék" címmel, a magyar népviselet hagyományából kiindulva a női test és a ruha kapcsolatát boncolgattam, párhuzamot, példát keresve a mai modern ideálok között. A tanításban és a tervezésben is a személyes gondolatvilág megfogalmazása, a tervezői attitűd megtalálása érdekel. Fontos számomra sz olyan nyitott, befogadó személyiség megteremtése, akire hatással van a saját vagy közvetlen környezete, a kortárs társadalmi és környezeti problémák érzékelése, megfigyelése, akire inspirálóan hat a természet, a növényzet sokfajta megnyilvánulása színeiben és formákban, felületekben, textúrákban. A hagyományok követése és átlényegítése, átírása, az állandóság és a mozgás érdekelnek. Emelt diplomamunkám megalapozta a további szakmai munkámat, így az itt bemutatott kollekció is a hagyományos paraszti viselet női és férfi ruhadarabjait veszi alapul. Az ing, gatyá, pendely, pruszlik és suba formai kialakításai és díszítési jellemzői, a ráncolás, húzás, hajtogatás, és a piékkal, szalagokkal, farkasfoggal való díszítés jelenik meg az öltözékeken. Az egyszerű geometrikus formák, a téglalap a kör és a négyzet visszautalnak a hagyományos népi viseletre jellemző szabásvonalakra.

Elérhetőség: taanta@gmail.com

21.

11.

DOBOSNÉ HAJDU ANIKÓ

LEGÉNYEKNEK – FÉRFIAKNAK

Az Alföldön, Hajdú-Bihar vármegyében, Hajdúsámsonban élek, közművelődési szakemberként dolgozom. A Hímző Népi Iparművész címet 2015-ben kaptam meg, munkáimat zsűriztettem, részt veszek népművészeti pályázatokon, oktatok és szakköröket vezetek. Szakmai célkitűzésem az, hogy hitelességen alapuló, népművészetünket megtartó alkotómunkát végezzek és a hímzés béli és nemezkészítői tudásomat átadjam másoknak.

A pályamunkáim férfi viseleti darabok és viselet kiegészítők, amelyek elkészítésével az volt a célom, hogy népszerűsítsem a szűrőkön található kézi hímzést és gépi díszítő varrást – a nyargalást. A férfias kollekció darabjai gyapjuszövetből és kézzel készített nemezből készültek, ezek az alapanyagok jól illeszkednek a hagyományokat őrző öltözet-kultúránkhoz. Újabb mai viseletbe illő anyagokkal és fazonokkal próbálkoztam. A melegséget adó szövetből, hűvösebb napokra való férfi mellény, pulóver és kapucnis kabát is készült. Hagyományos nemezkészítéssel készítettem a kalapot. A szűrőn meghatározott helyen mutatkoznak a gépi varratok, az általam elkészített viseleti darabokon már kevesebb varratsor található, inkább jellegzetes mintával dolgoztam, így a kollekciómban az alkalmazott gépi varratok újszerű díszítő részekké váltak. A varratok az alapanyag színétől eltérő színű és a gépi cérnától vastagabb hímző fonállal varródtak, hogy még jobban kitűnjenek, díszítsenek. A kézi hímzéseim színeikkel és méreteikkel jól illeszkednek a ruhadarabokhoz, inkább arra törekedtem, hogy a díszítőmunkák mutatósak legyenek, szépen díszítsenek.

22.

Elérhetőség: ancsadosne@gmail.com

12.

DR. CHOMÁNÉ NÉMETH ORSOLYA

DEBRECENI GYÖNGYÖS PÁRTÁK HÓFEHÉRBEN

Közel tíz éve készítek hagyományos és modern népi gyöngyészereket. Népi iparművészként fontos feladatomnak tartom, hogy a néptáncosok, hagyományőrök számára a régi, hagyományos népviseletekhez a lehető leghitelesebb kiegészítőket készítek, míg ezek kisebb-nagyobb újragondolásával a mai ünnepi és hétköznapi divathoz is hozzá tudjam illeszteni a számomra legkedvesebb darabokat, és ezáltal minél többen megkedveljék a népi ékszereket az, hogy azok új életre kelhessenek egy-egy különleges, megújult formában. Az idei hungarikum pályázat keretében most egy számomra egészen közeli és különösen kedves témát, a debreceni gyöngyös párták feldolgozását választottam, és ezek közül készítettem el öt különböző különleges menyasszonyi fejdíszet. Két hófehér gyöngyhímzett pártát, és három különböző színvilágú, arannyal és ezüsttel díszített hófehér gyöngyös bogláros pártát, amelyeket a menyasszonyok és a néptáncosok mellett régi hagyományos szerepükben, konfirmándusok vagy elsőáldozók is viselhetnének újra e szép ünnepi alkalmakon.

Elérhetőség: chonemor@hotmail.com

23.

13.

DR. KOLYVEK ANTÓNIA ANTONYDESIGN

MATYÓVIRÁGOK KISFEKETÉN AVAGY VALAMI RÉGI, VALAMI ÚJ

Az ügyvédi diploma megszerzését követően 1993-1995 között végeztem el a Budapesti Divatiskola öltözképző - stylist szakát. Antonydesign saját márkám, mely egy igazán nőies, testreszabott egyedi vonalat képvisel. Weboldalamon és Facebook-oldalamon a fő szlogen: „Érték a divatban.” A fast fashion helyett minőségi és értékálló ruhakölteményeket készítek egyedi megrendelésre. Mezőkövesdi gyökereim vannak, így a matyóhímzés, mint hungarikum is fontos témája az általam tervezett ruháknak. 2014-ben és 2015-ben a Duna Palotában rendezett Székely Bálon mutattam be a matyó kollekcióm. 2019-ben pedig Rómában a Római Magyar Akadémián kaptam lehetőséget a Pántlika nevű matyó kollekcióm bemutatására. Idei kollekcióm a kislekete ruhákat dolgozza fel matyóvirágokkal, ahol a középpontban a KÖTÉNY áll és annak mai formába ültetése. A 3 db-os női ruhakollekció mellé 3 db táska is készült. A ruhákra egyedi applikációval kerülnek fel az új hímzésminták és gyöngyözések, de a régi hímzésmintákat is felhasználtam egy-egy darabon „Valami régi, valami új” szlogen jegyében. Az egyes hímzéses elemek, a kötének leszerelhetők és másik ruhára is feltehetőek, így egy variálható ruhatár jön létre. A célom, hogy megmutassam a mai nő számára, hogy az autentikus matyóhímzés és az új formavilág trendi anyag- és színhasználat mellett összhangban áll és így múltunk és jelenünk összhangba kerülhet.

24.

Elérhetőség: antonydesign.eu

14.

DR. TÓTHNÉ KÖRÖSI ZSÓFIA

SOPHIELACE

ELEGÁNSAN CSIPKÉBEN

Hímző, csipkekészítő és designer vagyok. Hímzett és csipkével díszített viseleteket készítek. Ami megkülönböztet a többi designertől és különlegessé tesz, hogy az általam tervezett ruhákon megjelenő csipkéket saját magam tervezem és kézzel készítem. A hímzést kisgyerekként édesanyámtól és nagymamámtól tanultam. A csipkevarrás tudományát Hövejen sajátítottam el. Munkám elengedhetetlen része a kutatás, rendszeresen végzek kutatómunkát a Győr-Moson-Sopron vármegyei múzeumokban, illetve magángyűjteményekben. A rábaközi kendők tanulmányozásakor nem kerülhette el figyelmemet a csornai aranyhímzéses menyecskekendők szépsége se. Így mostani kutatásaim és munkám egy része erre irányul.

Célom és belső mozgató rugóm a népművészeti elemek, kiemelten a höveji csipke és az aranyfonalas hímzések megjelenítése mai elegáns, alkalmi viseleteken és kiegészítőkön. Fontosnak tartom a régi elfeledett motívumok megismertetését, és ezeknek óvatossággal, izléssel történő átmenetét a mai viseletekre.

A mostani kollekciónban helyet kapó férfi viseleteken jellegzetes höveji motívumok kelnek életre, új megjelenéssel. A női ruháknál hagyományos formában tűnik fel a höveji csipke és a csornai aranyhímzés. A ruháimon megjelenő csipke és hímzett díszítőelemek minden esetben prémium minőségben kézzel készíttetek. A kollekción tervezésekor igyekszem a mai kor kihívásainak maximálisan megfelelni. Terveim egyediek, soha nem ismétlődnek, azokat a divatirányzatokhoz igazítom, innovatív megoldásokat alkalmazok. Alkotásaim azokat szölik meg, akik elegáns és kifinomult designra vágyanak.

Elérhetőség: korosiszofi@gmail.com

25.

15.

DR. UDVARHELYI ZSUZSANNA LARS ST CLAIR

MAGYAR TENGER

Jogászként a kapcsolatom a népművészettel és a népzenevel kezdetben hobbiként indult, majd az évek során mind jobban elmélyült. Az ELTE művészettörténeti hallgatójaként már szinte rajongtam a témáért. 2022-ben, a Széphárom Közösségi Térnek dolgoztam művészeti területen. Itt gyakoriak voltak a népművészettel kapcsolatos kiállítások és rendezvények. Az események megszervezésének és lebonyolításának aktív résztvevője voltam, és vagyok a mai napig is. Művészet kedvelőként és művészként is a divat szinte folyamatosan része az életemnek. Néhány éve elkezdtem a kétfestő anyagokkal is álmodni, a kétfestő irányába fordulni. Úgy gondolom ugyanis, hogy ez a vászon nagyon sok lehetőséget hordoz magában.

Jelen kollekcióm egy modernizált strandruha kollekció, melynek darabjai mindennap hordható, kényelmes viseletet biztosítanak nem csak a strandokon, de egy nyári koktélpartin, egy délutáni vitorlázás alkalmára, vagy akár egy, a délutáni, sétalós forgatagban való megjelenéshez is. A kétfestő anyag praktikus, jól szellőző, a vászonnál kevésbé kényes, majdnem farmer hatású, így jó megoldást jelent a nyári könnyű sportoláshoz, strandoláshoz, stílusos sétákhoz. A kollekcióm a "Magyar Tenger" elnevezést kapta, mely a magyar kétfestő vászon, mint Nemzeti Értékünk mindennapi használatára hívja fel a mai kor nőinek a figyelmét.

26.

Elérhetőség: drudvarhelyi.zsuzsanna@gmail.com

16.

GERENCSÉR ENIKŐ

RÁBAKÖZI KÉKFESTŐ HAGYOMÁNYOK

A kékfestés szeretetét, alapismereteit már gyerekkoromban elsajátítottam a család győri, Festő utcai műhelyében, amit ükapám 1906-ban alapított. Itt a mai napig százéves mintákkal, kézi mintázással és hagyományos technológiával készülnek a kékfestő kelmék. Az ötödik generáció tagjaként fontosnak tartom a magyar és a családi hagyományok fenntartását, átörökítését. Különösen érdeklődöm szűkebb hazám, a Rábaköz, motívumai és azok jelentései iránt. Szívesen használok fel ezeket a mintákat modern és hagyományos stílusú ruhák, kiegészítők és lakástextiliák készítése során. A mai mindennapos élet során használt tárgyakhoz és ruhákhoz tervezett textíliáimat népi mintákkal díszítem, ezáltal szeretném megőrizni a népi kultúra egy darabját és átadni a modern fenntartható divatba.

Gyerekkorom óta nagy hatással van rám Bódy Irén munkássága, falikárpitjai és párnahuzatjai, amelyekkel Pápán, szüleim Kékfestő Múzeumban tartott mesterség bemutatói során ismerkedtem meg. Ezekre a textíliákra ducnyomás mellett megjelenik a saját készítésű mintafák használata is, amely technikát én is előszeretettel alkalmazom alkotásaim elkészítése és gyerekfoglalkozások tartása során egyaránt.

Tagja vagyok a Kisalföldi Népművészek Egyesületének, ahol munkámmal segíthetem a régi mesterségek fennmaradását és népszerűsítését. Fontosnak tartom nem csak magának a mesterségnek a művelését, hanem szélesebb körben való megismertetését is.

Elérhetőség: eniko.gerencser@hotmail.com

27.

17.

GERENCSÉR ZSOLT

APA- FIÚ KÉKFESTŐ ALKALMI VISELET

Kékkfestő, a Népművészet Ifjú Mestere vagyok, Győrben élek és dolgozom. A Kisalföldi Népművészek Egyesületét 2014 óta vezetem. Olyan kiváló mesterektől tanulhattam, mint Kovács Miklós Kossuth-díjas kékkfestő és Dr. Bolyós András. A kékkfestő alapanyagokon kívül mintafákat készítek és restaurálok. Egy-egy nyomóforma elkészítése nagy türelmet és szaktudást igényel.

Kékkfestő kollekciómban szeretném megmutatni, hogy a mai modern viseletkultúrában is helye van az olyan hagyományos textilmintázási technikának, mint a kékkfestő.

Az „Apa-fiú alkalmi viseletben” egy mellény, zakó, ing, nyakkendő együttest terveztem családi ünnepekre, esküvőre, keresztelőre szövetnadrággal; farmerrel pedig hétköznap is jól használhatóan.

A zakóhoz, mellényhez lenvászon alapanyagra egy régi gránátalmás mintát választottam, ami a bőség, termékenység szimbóluma, bélése sötétkék selyem, a gombok fából készültek. A nyakkendő és ing pamutvászon, mintája a babos, vagy pöttyös.

A magyarországi kékkfestés hagyománya 2015-ben felkerült a az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére, szeretném ezt a tudást a következő generációnak is továbbadni.

18.

GULYÁS MAGDOLNA

Születésemtől fogva a Pest vármegyei Galgamácsán élek. A csodálatosan hímző nagyanyámtól lestem el, tanultam meg a Galga menti lyukhímzés készítésének titkát. 13 éves koromtól kezdve már saját magam is bekapcsolódtam Galgamácsa (nép)művészeti életébe. Lyukhímzéses mintákat írtam elő a falubelieknek, hagyományos motívumok alapján saját tervezésű lyukhímzéses összeállításokat készítettem. 1980-ban megkaptam a Népművészet Ifjú Mestere, 1987-ben pedig a népi iparművész címet. 2020-ban a Népművészet Mestere díjban részesültem. A Pest környéki szlovák falvakban kutatva figyeltem föl a kötényeken található tűzéses (nyargalásos) technikával készült díszítményekre. Ezekből készítettem új kollekcióm. Az első darab egy cinkotai kötéyminta fölhasználásával készült kabátka, amely ruhaféle jellegzetes viseletdarabja volt a szlovákoknak. A másik darab pedig egy cinkotai hímzett férfiing. Ez utóbbinak jellegzetessége a gót betűs monogram, amely ugyanolyan díszítményként szerepel, mint a virágmotívumok.

Elérhetőség: galga.gulyasmagdolna@gmail.com

19.

GYÖNGY ENIKŐ

Zománc- és ötvösművészként és népi iparművészként egyaránt régóta foglalkoztat a viselet és az ékszer összhangja. Már a '90-es évek elejétől felmerült bennem az igény, hogy az általam készített rekeszománc ékszerekhez ruhákat, öltözékeket is készítek. 1990 és 2000 között megtervezett ruháimat hímeztem, eközben megismerkedtem a nemeztechnikával, majd a Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnáziumban nemezkészítő szakmai végzettséget szereztem. Ezt követően nemezruhákat is kezdtem tervezni és kivitelezni. Néhány éve szövással is foglalkozom.

Mostani kollekciómban saját tervezésű viseleteket készítettem. Mindhárom öltözék-együttes egy gondolatkörre épül. Egy hozzám területileg és érzelmileg is közel álló megyei érték, a debreceni cífraszűr motívumkincsét dolgoztam fel viseleti darabjaimon. Nem „egy az egyben” átültetve a nemez anyagokra, hanem a nemezben rejlő technikai lehetőségek kiaknázásával: előnemez kiszabásával, anyagba nemezelésével, a selyemanyag megfestésével és gyapjúval történő összedolgozásával. Kolleksióim egységét biztosítja, hogy az öltözéken és a kiegészítőkön megjelenő motívumkincs egy egységes „történetet mesél el”. Egy központi motívumot kiválasztva, annak kialakulását, fejlődését, kibontakozását jelenítettem meg.

GYÖRGY TIBOR

A bőrművészek művészete, a bőrből készült öltözetek, tárgyak díszítése a magyar ornamentika egyik legérdekesebb, legizgalmasabb ága. Már elég korán érdekelni kezdett a néprajz, népművészet, kedvet és készséget éreztem magamban a bőrműves mesterség fogásait próbálgatva, textil és bőr használati tárgyak készítéséhez és örömet a magam készített darabok viseléséhez. A kilencvenes évek második felében a marosvásárhelyi Népi Egyetem keretén belül, Asztalos Enikő néprajzkutató előadásait hallgattam, később bőrműves szakkörökön és a Nagyházi Galéria munkatársaként mélyítettem tudásom. A bőrmunka és ornamentika nagy múltja feltételezni engedi, hogy eleink viseleti tárgyai között rátéttel díszített darabok is voltak. Ugyan ezek többsége régen eltűnt, a földben felszívódtak, maga a művészet azonban megőrződött a Kárpát-medence eldugott falvaiban, így Erdélyben és az Alföldön is. Mostani kollekciómban egy bőrből készült hagyományos, archaikus szabású, rátétes, kézzel készített viselet együttest - mellény, övtáska, öv - készítettem, az alkalmazott technikákkal - szabásminta, szíjkészítés, kézi varrás, szironyozás, egymásra fűzések, gombkötés, domborított és rátétes díszítések - bemutatva a Kárpát-medencei bőrművesség élő hagyományát. A mellény és az övtáska díszítésének kiinduló alapmotívumát egy Árpád kori tarsolylemez és zalatnai rátét „sasköröm” motívuma adja. (publikálva: Kresz Mária, Népi szúcsmunka, Corvina Kiadó, 1979). Ezen alapmotívumból „fejlesztettem ki” a mellény elejének, aljának szegélyrátét díszeit, a zsebek, vállrészek, oldalak rátétdíszét és az övtáska fedelének domborított díszét is.

Elérhetőség: gyt.mhelyi@gmail.com

21.

ILLÉSHÁZY KATALIN ANNA

RANDEVÚ – SZÖVÖTT MADÁRMOTÍVUMOK A NÉPMŰVÉSZETBŐL

Népi kézműves takács, nemezkészítő vagyok. Már gyermekkoromban csodálójává váltam a textileknek. Élénk kíváncsisággal kerestem az alkotás lehetőségeit, az új technikák megismerését. A hivatásom olyan nemezelt és szövött kelmék készítésében találtam meg, amik a hagyomány tükrében, a formák és funkciók egységében értéket képviselnek. Etnográfus-muzeológusként célom, hogy munkáim egyszerre legyenek a hagyományos magyar népi tárgykultúra hírvivői és a modern öltözkészítő- és lakáskultúra méltó kiegészítői. Elhivatottan alkalmazom és tanítom a hagyományos technikákat és motívumokat, amiket a mai kor ízlésvilágához igazítva alkalmazok. A nemezben és vászonban olyan anyagra letem, ami annyira sokrétű és gazdagon alakítható, hogy bárki meglelheti benne a hozzá közelállót.

A mestereimtől ajándékba kapott tudást szívesen adom tovább az alkotni vágyóknak az Élő Forrás Hagyományőrző Egyesület kiscsöszai alkotóházában.

A szövött madármotívumok, mint szerelmi jelképek jelennek meg a tökéletes randevúhoz készült kollekciómban. A tervezett ruhadarabok elkészítése három népi eredetű szövéstechnika – a vászonszövés, takácsmintázás, szedetttes – feldolgozásával és átörökítésével történt. A madármotívumokat több tájegység szövött mintakincséből emeltem át a modern öltözetekbe, így megőrizve a népművészeti értékeket a mai öltözködési elvárásoknak megfelelően. A ruhadarabok két színállás – az éjkek és a rózsaszín - harmonikus összedolgozásával alakulnak egy kollekcióvá, amelyben a kiegészítők szabadon párosíthatók a ruhadarabokkal. A kézzel szövött textilek elkészítésekor három fő alapanyagot, pamutot, gyapjút és selymet használtam.

22.

JÓKAINÉ GOMBOSI BEATRIX

A népművészet iránti elköteleződésem már kora ifjú koromban kialakult, elsősorban alkotó-közösségek és személyes baráti kapcsolatok révén. Mindig is érdekelt a sokféle kézműves technika megismerése, a különböző típusú alapanyagok alakítása. Az elméleti és gyakorlati tudás elválaszthatatlan egysége teremti meg a funkcionális és esztétikus tárgyakat környezetünkben. Ezt felismerve, igyekeztem minden lehetőséget megragadni a tanulásra. Etnográfus és művészettörténész végzettséggel rendelkezem, s közel két évtizede tevékenykedem a népművészeti mozgalomban. A hímestojások archaikus motívumvilága bővült el elsősorban, ezen a területen kaptam a Népművészet Ifjú Mestere címet és népi iparművész elismeréseket. Alkotói munkámban kihívást jelent számomra, hogyan lehet áttervezni egy motívumot egyik tárgytípusról a másikra, akár felülírva, átütetve a technikákat is. Az elmúlt években ennek a kísérletezésnek a jegyében születtek viseletkiegészítő darabjaim, övek, nyakékek, fülbevalók, fejpántok. A tradicionális elemek megjelenítése a kortárs öltözködés-kultúrában nagy kihívást jelent. Mostani kollekciómban az északkelet –magyarországi Bódvapaták völgyi településeken gyűjtött, 20. század eleji lakástextíliák szöttes és keresztzemes hímzett motívumait használtam fel. A gyöngyszövés technikájába átütetett gránátalmás, csillagos, vízfolyásos minták övek díszitményeként jelennek meg.

Elérhetőség: gombosi.beatrix@gmail.com

23.

KISS ÁGOTA

CSORNAI HARMATCSEPP

Népi iparművész gyöngyfűző vagyok. A népi mesterségek, kézműves alkotások már egész gyerekkoromtól kezdve körülvettek. Felnőve táncosként ismerkedtem meg alaposabban a tájegységek kincseivel, a viseletekkel, kiegészítőikkel. Különösen megfogtak a népi gyöngyékszerek, melyek tanulmányozásával, készítésének gyakorlásával fejlesztettem magam. A népi iparművész cím eléréséhez alkotásaimat a Hagyományok Háza szakmai zsűrije minősítette. Tárgyaim a Mester Remek és Míves Termék minősítéssel rendelkeznek.

Munkám során fontosnak tartom a tiszta forrás megismerését, a népművészet eredeti szépségének megőrzését, tanítását. Igyekszem minden lehetőséget megragadni a tanulásra, amíg még eredeti forrásokból, mesterektől tanulhatok. Én magam is szívesen adom át praktikáimat gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt. Hiszem, hogy a kézműves tevékenység jótékonyan hat a mentális egészségünk megőrzésére, az alkotói folyamat gyógyír lehet korunk rohanó világára. A gyöngyfűzés mellett a népi hímzés, a népi motívumok megismerése is fontos volt számomra, ezért rendszeresen készítek hímzéseket. Érdeklődési köröm a Rábaközi hímzés sokszínű világa. Szívesen készítek megújuló, de hagyományos értékekkel rendelkező hímzéseket. Újító jelleggel a modern gyöngyékszerek mellett szívesen ötvözöm a hímzést az ékszerek készítésével. Elhivatott munkával igyekszem értékeinket megőrizni.

24.

KISS GABRIELLA

SZÍN S

Gyöngyészter készítőként a Kárpát medence motívumkincseit felhasználva tervezek egyedi, rám jellemző színvilágú ékszereket, ruhakiegészítőket. Miskolcon élek, mérnökként dolgozom. Ékszerkészítő népi iparművész vagyok és a Népművészet Ifjú Mestere megtisztelő címmel rendelkezem. Az ékszerkészítés az 1990-es évektől kíséri utam, amikor is néptáncosként elkészítettem első színpadi ékszereim. Azóta kutatom, gyűjtöm a még fellelhető ékszerek hagyományos mintáit, elkészítésük technikáit. Az elmúlt 3 évben MMA-ösztöndíjasként Kalotaszeg díszítményeit, ékszereit gyűjtöttem, katalogizáltam, így természetesen ehhez a tájegységhez nyúltam, mint inspirációs forrás.

Kalotaszegen a kalárison kívül nem viseltek nyakéket, így a kötények gyöngyös díszítményeit emeltem át új funkcióba, így nyakékek, karkötők, fülbevalók születtek. Az ékszerszettek elkészítésénél megtartottam az eredeti mintakincset, azonban színállásukat a mai ruhátárunkhoz terveztem. A gyöngyhímzéssel készült ékszerek jól viselhetőek hétköznapi és alkalmi öltözékekhez egyaránt.

Elérhetőség: www.gabogyongy.hu

25.

KISS TÜNDE

DIVAT A TERMÉSZETBŐL

Gyékényfonó népi iparművész vagyok. Az ország egyik legszebb falujában, Hollókőn élek családommal. 2008 óta foglalkozom természetes, növényi anyagok megmunkálásával, elsősorban gyékénnyel és kárával. Munkáimat hagyományos technikákkal készítem, azonban törekszem arra, hogy a mai modern korban is megállják a helyüket. Formákat újítok meg, különböző alapanyagokat dolgozok össze, a hagyományt fonom össze a dizájnnal. A legtöbb munkám így születik.

A táskavariációk kollekcióm alapanyaga a káka és a parafabőr. A káka hazánkban is termő szálanyag, amelyet ritkán ugyan, de a népi kultúrában fonásra használtak. A parafabőr egy újszerű anyag, amely kiváló tulajdonságokkal bír. Természetes, könnyű és kellemes tapintású, könnyen tisztítható és színében jól harmonizál a kárával. A kollekció elkészítéséhez a hagyományos gyékényszövési technikát alkalmaztam, amelyet már a honfoglaló magyarok is használtak. A szövött alapokat aztán összedolgoztam a parafabőrből varrott táskáival. A táskák ezáltal tartósak, mindennapi használatra is alkalmassá váltak.

26.

KOVÁCSNÉ PÓCZA ÁGNES

ÉRTÉKŐRZŐ VISELET

A höveji csipkekészítés fortélyait szülőfalumban Hövejen, édesanyámtól tanultam. Generációk 160 év alatt fejlesztették ki azt a hímzéstechnikát, amelynek eredményeként létrejött a változatos mintavilágot alkalmazó csipke. Győr-Moson-Sopron vármegyében ez a népművészeti érték 2013-ban elsőként lett Megyerikum. 2014-ben felvételt nyert a Magyar Értéktárba, majd 2017-ben az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére. 2023-tól a Hungarikumok Gyűjteményének része.

Munkám elismeréseként 2010-ben a népi iparművész címet kaptam meg, 2011-ben Kézműves Remek díjban részesültem, 2016-ban a Kézműves Kristály Vándordíjat érdemeltem ki. 2021-ben Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetéssel vehettem át. A Soproni Pedagógus Művelődési Ház Népi Díszítő Alkotó körét 2011-től vezetem, és azóta tanítom a höveji hímzést. 2014-től a Höveji Csipke Egyesület elnöke vagyok. Több országos pályázaton indultam, amelyeken elismerésben, díjazásban részesültem. Rendszeresen veszek részt kiállításokon, pályázatokon, tanfolyamokat szervezek. Így szeretném a höveji csipkét minél szélesebb körben ismertté tenni.

2022-ben "Értékőrző viselet" címmel terveztem és készítettem el legújabb kollekcióm. Ennek egyik darabja egy fehér batiszt vállkendő, hagyományos höveji csipke hímzéssel, amelyet egy egyenes vonalú, egyszínű sötét ruha kiegészítőjeként képzeltem el. A kollekcióban található egy fehér karcsúsított, rövid ujjú blúz, illetve egy hosszú ujjú blúz, amelyek hímzése harmonizál a hozzájuk tartozó kötények mintájával. Mindig is fontos volt számomra a kézimunkázás, a hagyományok megőrzése, ápolása, különösen a höveji csipke népszerűsítése.

Elérhetőség: kovacsne.pocza.agnes@gmail.com

KRISTON GITKA

A nevem egyben a védjegyem is. Designer vagyok. A márkát 2012-ben alapítottam, ami egy önazonos, kifinomult, egyedi entitást képvisel. Új köntösbe öltözteti a hagyományt, viselőjének komfortérzetet és különleges megjelenést kölcsönöz ebben a rohanó világban. Progresszív és hagyománytisztelő. Kislány korom óta része az életemnek a népművészet, a magyar motívumok és a matyó hímzés. Mezőkövesden születtem, ahol a népművészettel foglalkozó nagymamám hatására 6 éves korom óta rajzolok matyó rózsákat, 8 éves korom óta pedig meg is hímzem ezeket az ámulatba ejtő díszítő motívumokat.

Mostani kollekcióm jellegzetessége, hogy a fenntartható divat irányára fókuszál, mind az alapanyag választásban, mind pedig a kézi hímzésben. A ruhák egytől egyig 100%-os tisztaságú lenvászonra készültek, biztosítva ezzel a hosszú élettartamot, és a télen/nyáron hordható komfortos viseletet. A díszítőmotívumok tervezésénél felhasználtam a nagymamám által tervezett matyó motívumokat is, mellyel volt a célom, hogy megmutassam az embereknek, hogy egy 50-60 éves motívum is megállja a helyét a mai világban. A piros szín erőteljes használata szintén tudatos volt, egyrészt a régi idők tradicionális matyórózsáinak színét idézi, másrészt az energiát és a nőiességet szimbolizálja.

Óriási értéknek tartom a magyarországi hímzéstípusokat és motívumokat felölölő örökségünket, amit őriznünk és ápolnunk kell. Szeretném megmutatni az embereknek, hogy egy hímzés, egy hímzett ruha, vagy akár kiegészítő igenis különleges, s ennek köszönhetően különleges jegyekkel ruhazza fel a viselőjét is. Szeretném a népművészetet a mindennapjaink részévé tenni. Fontosnak tartom a magyar népművészet tradicionális szellemi értékeinek megőrzését, illetve a minőség megtartásával történő újra értelmezését.

28.

KUSNYÁRNÉ DEÁK ZSÓFIA

Gyöngyfűző népi iparművész vagyok. A gyöngyfűzés közös hobbink volt édesanyámmal, vele indultam el ezen az úton. A modern ékszerek készítése mellett szeretek népi ékszerekkel is foglalkozni, a népművészeti mintakincset ma hordható darabokra átültetni.

Mostani kollekciómban Sárkőz népművészetéből inspirálódtam. Az első kollekcióm a gyönyörű sárkői parittyafőkötők hímzésmotívumait dolgozza fel. Ezeket a főkötőket fiatalasszonyok hordták, leggyakrabban fekete alagra fehér színű hímzés készült, de egy-egy különlegesebb színes darab is fennmaradt. A második kollekció egy fűrtös nyaksi, ehhez terveztem az eredeti nyakék díszítményéhez hasonló karkötőt. A harmadik darabommal pedig a sárkői szőttesek egy jellemző motívumát szeretném bemutatni, ezt dolgoztam át gyöngyszövésre. A piros motívumok színeit megtartottam, a háttér viszont fekete lett az elkészült darabon.

Elérhetőség: dzs@gyongyszalon.com

KUTI JANA

Viseletkészítő Népi Iparművész, a Tolna Megyei Népművészeti Egyesület tagja vagyok. Családommal egy kis Tolna megyei faluban, Madocsán élek és itt is dolgozom. Hivatásomat nagyon szeretem. Évek óta foglalkoztat a népi kultúra megismerése. Mindig szerettem volna támaszkodni a hagyományokra. A régmúlt szokásainak megőrzését, továbbvitelét nagyon fontosnak tartom. A továbbfejlesztés lehetőségét pedig abban látom, hogy a lehetőségeink szerint ötvözzük a régit a modern kor vívmányaival. A célom ezzel az anyaggal az volt, hogy a régi madocscsi viselet jegyeit megjelenítsem a mai hordható ruhákon. Gyűjtéseket és kutatást végeztem a régi falusi emberek szokásairól, öltözködéséről. Három lényeges jellemzőt használtam fel a gyűjtött anyag alapján. A fodros szoknyát, a férfi jegying himzését és a nagy galléros női felsőt. Ez a három dolog inspirált, hogy ötvözzem a jegyeket a mai modern világban hordható ruházatán. Alkalmi ruhákat készítettem: egy fekete koktélt ruhát, egy padlizsánilla estélyi ruhát és egy nadrákosztümöt.

LEHOTKAI JUDIT LENVIRÁG MŰHELY

Ruhaiipari technikus és viseletkészítő, népi hírnő vagyok. Egész életemben textilek, kiegészítők és ruhák között forgolódtam. A magyar hagyományörzéshez 7 évvel ezelőtt érkeztem meg, amikor a Jóisten kinyitott számunkra egy kaput. Nagyobbik gyermekünk a gödi Búzaszem Általános Iskolában kezdte meg tanulmányait. Ez az iskola a hagyományörzésre épül, a benne tanuló gyerekek életét szervesen áthatja a néptánc, a népzene és mindenféle népi kézművesség. Az iskola mindennapjait és ünnepeit meghatározza a magyar hagyományokra épülő, keresztény családi nevelés. Kezdetben az iskola ünnepi ruháit, néptáncos ruháit készítettem, majd sorban jöttek a felkérések, és végül megalakult saját vállalkozásom, amely Lenvirág Műhely néven vált ismertté.

Fő profilom a gyermek néptáncos és népviselet, de gyakran készítek felnőtteknek is táncos, fellépő és hagyományörző ruhákat. Ezen termékek magas színvonalát a Hagyományok Háza Viseletkészítő tanfolyamának köszönhetem, valamint a folyamatos tanulási vágynak, amellyel belevetem magam az információgyűjtésbe mind a viseletek mind a számomra izgalmas hírnőségek terén. Szabadidőmben a Búzaszem Iskola felnőtt néptáncos csoportjában táncolunk férjemmel, illetve nagy örömmel járok énekelni Navratil Andrea Dúdolójába ahol számos tájegység népdalaival ismerkedhettem már meg. A legtöbbször varrás közben is énekelek. Több termékem Hagyományos Mester Remek és Hagyományos Míves Termék minősítést kapott a Hagyományok Háza Népi Iparművészeti Testület zsűrije által.

Kiemelten fontosnak tartom a gyermekek oktatásában a hagyományörzés szerepét, hogy tisztában legyenek a gyökereikkel és tovább vigyék, megmutassák a magyarság népi értékeit. Szeretném, ha a magyar gyermekek mindennapi és ünnepi ruházódásukkal is tükrözhetnék hazájukhoz való kötődésüket, ha öltözködésükkel is bemutatnának honnan származnak és ehhez egy könnyen viselhető, egyszerűen kezelhető (mosható, vasalható) ruhát választottam, amely ott lehetne minden magyar lányka ruhásszekrényében.

Elérhetőség: lehotkai.judit@gmail.com

31.

MOLNÁR-MADARÁSZ MELINDA MEYKE

A magyar népművészet változatos tájegységeinek jellemzőit és sokszínűségét anyanyelvemként használom, kollektívomat Kodály és Bartók műveivel állítják párhuzamba. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen végeztem divattervezőként és művész tanárként. Két évtizede dolgozom művészeti és népművészeti területen designerként és oktatóként.

2021-ben a táncház mozgalom bölcsőjénél, a Széki Tájházban jártam gyűjtőúton. Lenyűgözött a széki népviselet formavilága, gazdag anyaghasználata, pliszírozási technikája és hímzéseinek motívum kincse. Az 50 éves táncház mozgalom előtt tisztelegve egy modern, újragondolt, 3db-os haute couture széki kollektívót hoztam létre. „Nincs olyan, amit a széki asszony ráncba ne szedne, be ne pliszírozna” - tartja a mondás. A széki viselet ihlette ruháim modern formavilágát kiemeli a pliszírozás és széki kézi hímzés. Szabó Árpád pliszírozó, Jenei Anikó, Kis-Juhos Erzsébet, Moka Tünde hímzők segítettek szaktudásukkal a kollektív elkészítését.

A mai modern nő számára készültek a variálható, kézi hímzéssel ékesített, pliszírozott, friss és néhol formabontó, haute couture ruháim. Célom, hogy hagyományunk értékeit megőrizve, megismertetve modern és közérthető öltözeteket alkossak, híd legyek a hagyományörző kézművesség és a divat világa között.

32.

NÉMETH HAJNAL AURORA AURORA FOLKGLAMOUR

MATYÓ MADONNÁK

A kollekcióimban a világhírű matyó népviseletet és kiegészítőiket terveztem újra, megtartva az esszenciájukat, de közben én is hozzá tettem a kézjegyemet. Évek óta azon dolgozom, hogy hidat képezzek a múltunk és jelenünk között, hogy hordhatóvá és élővé tegyem a gyökereinket, a magyar népművészetet, hogy tovább röpítem a jövőbe.

Három szettet készítettem:

A HÍMZETT SURCOS SZETT: a selyemfonallal, kézzel híMZETT szoknya és felső adja a matyó viseletek díszítettségét. A régi galárisokat a piros színes gyantás matyó rózsza medál és fülbevaló idézi meg, piros üvegyöngyökkel fűzve. Az öv különleges kézzel csomózott technikával készült, mely a régi matyó viseleteken megjelenő díszítésre utal, és amit csipkével és flitterrel egészítettem ki. A FELLÖKŐS UJJÚ BLÚZ ÉS KÉKFESTŐ SZOKNYA KOLLEKCIÓban a matyó fellökős ujjú lityát szerettem volna megmutatni, ezért készült fehér textilből a blúz ujjja és az öv rész. Mindkettőt matyó híMZésmintákból inspirálódva terveztem türkiz-király-vízkék színekben. Ebből kiindulva illő papucs és ékszer egészíti ki a kollekciót. A MATYÓ MADONNA MENYASSZONY: a legdíszesebb kollekcióm, melyben a menyasszonyi ingvállak és a rajtuk levő sok rojtos kendő sziluettjét szerettem volna megjeleníteni. A kollekciók virág koszorúit a matyó menyasszonyok és Mária-lányok fejdíszei alapján készítettem.

Elérhetőség: aurorafolkglamour.com

33.

OLÁCSI-PÁLMAI ILKA

BARKÓRA FEL!

Az Ózd térségében élők egyik igen komoly – még alig felfedezett, kiaknázatlan – kulturális értéke a barkóság öröksége. A Néprajzi Múzeumban is összesen 7 db tárgyi emléket őriznek, pedig van mire büszkének lennünk! A barkó népcsoport a palócok egy igen zárt közössége, különleges motívumvilággal, ami a helyi vaskohászat hatására hamar elpolgáriasodott; így a barkók szokásaikból is korán „kivetköztek”.

Munkánkat 2013-ban kezdtük, amikor egy Beszprémy Katalinnal, a Hagyományok Háza akkori szakmai vezetőjével történt sorsdöntő találkozásnak köszönhetően a korábbi kezdeményezéseink a barkóság újrafelfedezése érdekében értelmet nyertek. Képzéseket indítottunk - szövés, hímzés, viseletvarrás, bútorfestés területén, majd elkezdtük a munkát. Az eltelt mintegy 10 év alatt sok pályázaton indultunk alkotásainkkal, folyamatos csapatunkban a tervezés, szakmai megmértetés. A folkTREND! pályázaton harmadik alkalommal veszünk részt, az első programban még Illés Vanda tervezte ruhákkal, aztán már önálló alkotásainkkal, tervekkel indultunk. Célunk, hogy nemcsak a magunk, de mások öröme is tanuljunk, fejlődjünk és így adjuk tovább hagyományainkat, őseink mintavilágát, értékeit.

44.

Elérhetőség: palmailka@gmail.com

34.

PETROVICS NIKOLETT

EGYÜTT A CSALÁD

Születésemtől fogva Balmazújvároson élek családommal. Szüleim jóvoltából már kisgyermek koromban megismerkedtem a népi kézművességgel. Munkáim során a hagyományos technikákat ötvözöm a napjainkban használatos szabásmintákkal, elsősorban azért, hogy a mai világban élő fiatalok érdeklődését is felkeltsem a kézzel készített textilek iránt. A minták formavilágát a régen használt szőttesek mintáiból merítem, azokat részben átalakítom és az aktuális ruha szabásmintájához igazítom. Célom, hogy minél több embernek felhívjam a figyelmét a magyar népművészet szépségére, és feltárjam előttük, hogy a magyar népművészet a mai divatban is helytálló. Egy hat darabból álló családi kollekciót készítettem: egy anya-lánya kollekciót, amihez tartozik két fonott vesszőkosár szőttessel kiegészítve és egy apa-fia együttest. A ruhák zöld selyem alappal készültek és egy kötényrész díszítményt kaptak. Míg az „anya” ruhának a mellrészét barna takácsminta díszíti, addig a „lány” ruha zöld takácsmintás lett. Az „Anya” kosár bélése az anya ruhájával harmonizál. A „lány” táská szintén szőtt bélésanyagot kapott. A férfi kollekció egy-egy mellényből áll, amik összhangba állnak a női ruhákkal és a takácsminta, mint motívum köszön vissza a rajtuk, így mutatva az együttes kompozíciót. Az „apa” mellény zsebének díszítése barna, mint az „anya” ruha mellrésze, míg a „fiú” mellény zsebének díszítő minta a „lány” ruhával harmonizál.

Ez a kollekció családok számára készült, ezáltal egyszerre két generáció viselheti a hagyományos módon készült, mégis modern öltözeteket. Azzal, hogy a gyermekek is hordják a szülőkéhez hasonló ruhákat, már egészen fiatal korban megismerkednek a kézzel készített, egyedi szőttesekkel.

Elérhetőség: petrovicsniki1@gmail.com

35.

SÁROSPATAKINÉ FAZEKAS JUDIT

JÖVŐ-MENŐ RUHÁK

Király Zsiga-díjas, csipke- és viseletkészítő népi iparművész vagyok. Eredeti foglalkozásom biológus. A szabás-varrás alapjait édesanyámtól tanultam, majd a népművészet mintakincse egyre inkább magával ragadott. A viseletkészítés érdekelt legjobban, és az, hogy a kézi csipkéket hogyan lehet ruhadarabok díszítményeként felhasználni. Tizenkét éve népviseletvarró szakkört indítottam felnőtteknek. A Mindenasszony Öltőkör azóta alkotókörré nőtte ki magát, amelynek keretében viseletfeldolgozásokat készítünk.

Idén a „JÖVŐ-MENŐ RUHÁK” kollekcióval hétköznapi viseletre alkalmas ruhákat mutatok be, mert azt szeretném, ha a népművészeti motívumok nap mint nap megjelennének öltözékünkön. Erre alkalmasak a festett motívumok, mert nem olyan sérülékenyek, mint a kézi hímzés vagy csipke. A mintákat ecsetfestéssel rajzolom a ruhákra. Ettől egyedi és élő lesz, ugyanakkor könnyen kezelhetővé és mosógépben is moshatóvá válik. A kismamaruha és a kislányruha Kis-Küküllő menti hímzsmintával díszített, a szoknyára, a tunikára és a kötényruhára udvarhelyszéki motívumokat festettem. A kollekción természetes alapanyagokból készült és alkalmazható a mai öltözködéskultúrában: egyszerű, praktikus, pólóval és nadrággal is hordható.

46.

Elérhetőség: fjpicur@gmail.com

36.

SPRINGER ORSOLYA

MATYÓ SZALON

Öltözék tervező, couture hímzés specialista vagyok. 2021 óta a Michelangelo Alapítvány Homo Faber Guide minősített alkotója. Családi hagyományoktól és saját természetes kíváncsiságból indítva itthon és külföldön is képeztem magam és így idővel olyan tudás birtokába jutottam, amit mások nem ismernek, vagy nem művelnek. Meggyőződésem, hogy a fenntarthatóság záloga a kézműves tevékenységekhez való visszatérés, a nagyipari túltermeléssel szemben az egyedi igények kielégítése. Hiszek benne, hogy a viseletkultúrában is, a hosszan készülő darabokat viselőik hosszú ideig hordják és őrzik. Az öltözködés terén a természetes alapanyagok minőségi megmunkálása, a multifunkcionalitás, a variálhatóság, az átalakíthatóság és az újraalakíthatóság jelenti az értéket.

Szándékom, hogy olyan öltözékeket tervezzek, amelyek nem kerülnek szemétre és akár generációról generációra továbbadhatók. Ezen cél megvalósítása érdekében olyan hagyományos kézműves illetve művészi, couture technikákat alkalmazok, mint a kézi hímzés egészen különleges formái is: bullion hímzés, 3D selyemvirág, tűfestés, 3D tűfestés, tambour hímzés, 3D gyöngyhímzés, stb. A hagyományokat nem csak a technikák felelevenítésével, hanem azok motívumkincsének újra értelmezésével is igyekszem ápolni. A couture azonban, természetéből fakadóan csak kevesek számára érhető el, a slow design és fenntarthatóság gondolata viszont akkor szökken szárba, ha minél szélesebb körben elterjeszhető. Erre igen alkalmasak azok a módszerek, amelyek bevonják a felhasználót saját tárgyai elkészítésébe. Ruhák esetén ez pl. egy egyszerű öltözék egyedi díszítése lehet. Ezért 2019-ben Körtvély Adrienne-nel megalapítottuk a Kézimunka Akadémiát, ahol továbbadjuk ezt a különleges tudást.

Elérhetőség: springerorsolya@gmail.com

37.

SZABÓ KRISZTINA

CSODÁLATOS ÚRIHÍMZÉS

A hímzés szeretete családi örökségem. Az első öltéseket a nagymamámtól tanultam. Tanulmányaim során a magyarországi, az erdélyi és más határon túli magyar hímzésekkel ismerkedtem meg. Eleinte lakástextileket és használati tárgyakat hímeztem és munkáimat sikeresen zsűriztettem is. Regionális és országos kiállításokon és pályázatokon veszek részt. Régóta foglalkoztat, hogyan tudnánk gazdag hímző kultúránkat a fiatalság körében is népszerűsíteni. Ezért az utóbbi években alkalmi ruhák, koktélsruhák és menyasszonyi ruhák hímzéssel való díszítésével kezdtem el foglalkozni. Így született meg az első úri hímzéssel hímzett kollekcióm a 2020-as hungarikum pályázatra, ami egy rózsaszín koktélsruhából, egy táskából és egy stólaból áll. Ezt a kollekciót a Népi Iparművészeti Bíráló Bizottság Modern Mesterremeknek minősítette, s megkapta a Páva védjegyet. A jelen munkámban ezt a gondolatot teljesítettem ki, s így született meg a két, fehér menyasszonyi ruha és a fekete koktélsruha.

38.

SZATMÁRINÉ GYŐRI TÜNDE

CSÁNCSÁLT FEKETE KOLLEKCIÓBAN

Kézi szövessel foglalkozom. A kollekció létrehozásához a moldvai csángó hosszúkendő vagy más néven „kerparuha” díszítményt, a csáncsálást használtam. A ruhákon a nap szimbólum jelenik meg, amelynek teremtő, termékenyítő, védelmező ereje van. Számomra fontosak a jelképek, ezért is választottam ezt a mintát. Szerettem volna olyan technikát használni, ami vonzza a tekintetet és látványos lesz a végeredmény. Fontosnak tartom, hogy olyan ruhákat tervezek, amelyek a 21. században is megállják a helyüket, amiket szívesen hordanak az emberek akár hétköznap is.

A ruhák alapszíne fekete, amibe selyem batikolt fonalakat szőttem ezzel is növelve az elegancia érzetét. A kollekció egységét a fekete alapszín és az egységes minta adja. A ruhák szabása egyszerű, hiszen a szövött anyag szépségét szerettem volna kiemelni.

Elérhetőség: szne.gyori.tunde@gmail.com

SZEKERESNÉ CZIMMERMANN ILONA

TAVASZI FUVALLAT

Hövejként mindennapjaim részét képezte a hímzés, a höveji csipke. Gyermekkorom óta azt láttam, hogy a környezetemben lévő nők és asszonyok kezében a hímzórámákon szebbnél szebb alkotások készülnek. Mindig is aktív résztvevője és szervezője voltam a falu eseményeinek, programjainak. Néhány évvel ezelőtt úgy döntöttem, hogy aktívabban veszek részt a csipkéhez kapcsolódó feladatokban. Azóta mindennapjaimat nagyban meghatározza a kézimunkázás, a hagyományok megőrzése, ápolása, továbbadása, a höveji csipke népszerűsítése. A Höveji Csipkevarrók Köre egyesület tagja voltam annak megalakulása óta, 2019-ben pedig átvettem az egyesület vezetését. Gyakran tartok tárlatvezetéseket és hímzésbemutatókat a Höveji Csipke Múzeumban. Aktívan közreműködtem abban, hogy „A höveji csipkevarrás élő hagyománya” 2017-ben felkerült a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére, továbbá abban, hogy idén a höveji csipke bekerült a Hungarikumok Gyűjteményébe.

„Tavaszi fuvalat” címmel egy 4 db-ból álló, könnyed, fiatalos ruhakollekciót készítettem. A kollekció egyik darabja egy rövid ujjú blúz, amelynek V kivágását borsolyukak zárják le, mellette pedig virágok, levelek és lyukhímzés alkotják a díszítést. A második, elegáns, alkalmi blúz nyakát körben egyszerűbb, ujját aprólékosabb lyukhímzés díszíti. A blúzhoz egy hímzett öv is tartozik. A kollekciót egy fekete tavaszi kiskabát egészíti ki, melynek gallérjára került a hímzés. Célom, hogy motiváljam a fiatalokat arra, hogy ismerjék meg a höveji csipkét, viseljék a hímzett darabokat és tanulják meg a pókolás mesterfogásait.

SZENTIRMAINÉ SZIGETI IBOLYA

ASSZONYVISELETEK DÍSZEI KIS FEKETÉN

A textil az, ami mindenhol körülölel. Gyermekkorom óta mindig erősen kapcsolódtam hozzá, kipróbáltam számtalan technikát, stílust a felhasználására. A hagyományos viseletek készítése az, ami végül rabul ejtett. A debreceni Tímárházban van viseletvarró műhelyem, itt dolgozunk alkotótársaimmal. A viseletek kutatása, tervezése, a kivitelezés mellett fontosnak éreztem, hogy a népi hímzéseinket is megismerjem, minél átfogóbb tudást szerezzek hagyományos paraszti viseleteink díszítményeiről is. Hímezni Békéscsabán tanultam-tanulok, mestereim: Dr. Illés Károlyné és Jenei Anikó. A képzés korán született meg bennem a gondolat, hogy a megismert viseletek hímzéseit modern öltözeti darabokra vigyem. Kolleksióm elkészítését két cél vezérelte: egyrészt, hogy megmutassam a kendő alatt viselt főkötőket, amelyekbe asszonyi sorsok eltitkolt érzései hímződtek bele, másrészt, hogy olyan elegáns darabokat készítssek, amit a középkorú, a divatban gyakran mellőzött „asszonyi” korosztály viselhet.

Három hímzést jelenítek meg a kolleksióban: a sárközi és a mezőkövesdi főkötők fekete alpra készített fehér hímzéseit, melyeket a debreceni Déri Múzeumban gyűjtött minták alapján szerkesztettem, illetve a hímző képzés során megismert eredeti torockói sípujú ing hímzésének feldolgozását. Alapanyagul természetes anyagokat választottam: gyapjú, kasmír, hernyóselyem szöveteket, kelméket. A hímzés mellett a kolleksió sárközi mintájú darabján megjelenik a sárközi gyöngygallér fűzött mintája is, újra gondolt színekben.

A kolleksió elkészítésében nagy segítséget jelentett számomra alkotótársam, Udvarhelyi Piros munkája.

Elérhetőség: sz.szigeti.ibolya@gmail.com

41.

SZOCSKA ÁGNES

Pályázatokra, kiállításokra, illetve ajándékként készítetek szőtteseket, zománcozott ékszereket, és üvegből készült alkotásokat. Rendszeresen zsűriztetem munkáimat, főként iparművészeti zsűri által, de vannak népművészeti zsűriszámmal rendelkező szőtteseim is.

Legújabb kollekcióm összeállításánál a fő szempontom az volt, hogy már az alapanyag is különleges legyen, vagyis az anyag elkészítésében, a minta kialakítására a szövés közbeni szálbehúzásos technikát, a csáncsálást használtam. Fontos szempont volt még az is, hogy a szövéshez használt alapanyag nagyon jó minőségű legyen, így egyedi, kézzel festett, gyapjú, selyem és jakszőr összetételű fonalat használtam. Kedvelem a színátmenetes fonalak használatát, így a szövés során itt is használtam őket rövid, illetve hosszán színátmenetes formában is. Arra törekedtem, hogy egy régi szövési technika modern formában jelenjen meg férfi és női ruhadarabokon egyaránt, így ebben a kollekcióban megtalálható férfi mellény és sál, valamint női ruha és hosszabb mellény is."

42.

SZOMBATHY MÁRTA

IDŐUTAZÁS

Tervezői munkám során a kezdetektől fogva küldetésemnek tartom, hogy kizárólag a gyermekek, elsősorban a kislányok számára igényes, a hagyományos elemekre épülő ruhákat készítek. Ebben az évben a kollekción alapját egy régi fotógyűjtemény adta, ahol egyszerű családok, egyszerű ruhákban szerepelnek, a Szatmárban, Nyírbátor és környékén jellemző szegény, de mégis igényes viseletekben. A mai környezetben is hordható öltözékekre jellemző, hogy a díszítésnek olyan formáját választottam, amikor az egyszerű anyagok, különböző textúrák merész párosítása adja a ruhák különlegességét. A ruhákhoz kizárólag természetes anyagokat használok. A kiegészítőkben bőr, szalma, gyapjú jelenik meg. Komolyan veszem azt a felelősséget, ami az anyanyelv, a zenei anyanyelv mellett a vizuális anyanyelv helyes megalapozását jelenti. Hogy ez a hatás a mindennapok része lehessen, nem elsősorban csak kivételes alkalmakkor előkerülő ünneplő ruhákat tervezek, hanem olyan alapdarabokat, amelyeket hétköznap, otthon vagy baráti körben is fel lehet venni. Ugyanakkor egy-egy kiegészítővel fellépő ruhává, családi ünnepre, rendezvényekre megfelelő alkalmi ruhákká is alakíthatóak.

Elérhetőség: www.armarium.hu

53.

43.

SZOMBATI KLÁRA

CIFRASÁGOK

Női öltözék kollekcióm inspirációs forrása a leginkább magyar viselet, a paraszti lakosság férfi ünnepi díszruhájaként szolgáló cifraszűr volt. A szűrkészítés hagyományos díszítőelemeit és rátétes technikáját korábban már alkalmaztam női ruhákon, most ezúttal a cifraszűrök hímezett motívumai díszítették öltözékeimet. A jellemző virágmotívumok rózsza, rózsabimbó, tulipán, nefelejcs, árvácska, szegfű gyöngyvirág, valamint a köréjük rajzolt levelek tájegységeként más és más formában és színkombinációval lelhetők fel. A formavilágon nem változtatva, néhány öltözéken a hagyományos színvilágot alkalmaztam, másokon eltértem ettől, és a mai divatos fazonokhoz és színekhez alakítottam a kabátokon, illetve a kiegészítőkön megjelenő minták színeit. A magyar cifraszűr 2021-ben hungarikum lett. Bízom benne, hogy a „Cifraszágok” kollekció darabjai kedveltek lesznek azoknak a hölgyeknek a ruhatárában, akik értékelik a kézművességet, tisztelik hagyományainkat, és öltözékükkel is ki akarják fejezni magyar nemzeti identitásukat itthon és külföldön egyaránt.

54.

Elérhetőség: www.szombatiklara.hu

44.

TALLÓDI MIRELLA EDIT

ŐSZIKÉK

„ŐSZIKÉK” címet adtam a kézműves kékfestő alapanyagból készült kollekciónak. Olyan öltözeteket terveztem, amelyek hűvösebb, őszi napokon is hordhatók. A kabátokat, a kétrészes öltözeteket gyapjúflízzel béleltem, szőrmehatású bolyhosított csíkokkal díszítettem. Az öltözetek újszerűsége, hogy a kékfestőt piros és kék színű pamutbársonnyal kombináltam.

A színek és kelmék iránti vonzódásomat valószínűleg örökletesen hoztam magammal, de nagy hatással voltak rám dédikém szépséges kézimunkái is. Rövid pedagógus pályám során a kreativitás, a textillel való munkálkodás mindig fontos szerepet játszott. Varrástudásomat tanfolyamokon, kiállítás bemutatókon fejlesztettem. Jelenleg viseletkészítéssel foglalkozom, és kizárólag kékfestő alapanyagból tervezek, varrok öltözeteket, kékfestő babákat. Ruháimat rendszeresen zsúriztetem, sikerrel szerepelek különböző pályázatokon. Tagja vagyok a Bihari Népművészeti Egyesületnek. Alapító tagja voltam a Magyar Foltvarró Céhnek. Éveken keresztül foltvarrások modelleket, leírásokat készítettem a FÜRGE UJJAK című folyóiratnak. Alkotásaim nagy sikerrel szerepeltek hazai és külföldi divatbemutatókon, kiállításokon. Díjazott alkotásaim között vannak kékfestő gyerekruhák, faliképek. FOLTVARÁZS és MESÉS FOLTVARRÁS címmel jelentek meg könyveim, amelyekben a színes alkotásaim mellett kiemelt helyet kaptak a kékfestőből készült munkáim. Éveken keresztül vezettem a TULIPÁNHÁZ nevű kreatív műhelyemet. A külföldi és a hazai folyóiratok örömmel mutatták be az ott folyó alkotó és oktató munkát. Néhány éve szülővárosomtól megkaptam a „KREATÍV DEBRECEN” díjat. További terveimben szerepel még különböző lakásdíszítő textilek és textil játékok készítése is.

Elérhetőség: mirelatalodi@gmail.com

TARCSI-DEMETER ANITA

SZÍNES HAJDÚSÁG

2014-ben végeztem népi bőrműves szakon a Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnáziumban és azóta a népi kézművesség a mindennapjaim része. 2019-ben Junior Prima díjjal tüntettek ki. Fontosnak tartom, hogy képzések, kutatások által bővítssem tudásomat, amelyet tovább szeretnék adni másoknak, éppen ezért 2021-ben elvégeztem Békéscsabán a népi játszóházvezető illetve a népi játék és kismesterségek oktatója képzést. Ugyanebben az évben férjemmel közösen megnyitottuk Bocskai kertben a Kicsi Dió Népi Kézműves Alkotóházat, mely otthont ad tárgyalkotói tevékenységemnek, és lehetőséget biztosít a környékbelieknek, hogy kézműves foglalkozásokon keresztül ismerkedjenek meg a különböző népi kismesterségek alapjaival, hagyományainkkal, a közösségi alkotás örömeivel. Szakmai munkám során ráébredtem arra, hogy a bőrtárgy alkotáson belül az érdeklődésemet legjobban a népi szűcsmunkák keltik fel. Célul tűztem ki, hogy a manapság ritkaságnak számító mesterségben elmélyedek, s ezen a területen fellelhető néprajzi tárgyakat reprodukálom, illetve azokból ihletet merítve, a mai kor igényeihez igazodó bőr viseleti darabokat készítek.

Jelen munkáimban a hajdúsági színes kisbundákat tanulmányoztam, azok minta- és színvilágát igyekeztem úgy feldolgozni, hogy ma is használható viseleti darabok készüljenek belőle. Ennek keretein belül elkészült egy női irha mellény, egy női fülvédő és egy női irha sál. Az elkészült viseleti darabok kollekciónban és egyesével is hordhatók. Mindegyik viseleti darabot középbarna színű szőrméből készítettem, amelyeket piros színű rátéttel vagy farkasfogas varrásvédővel díszítettem, illetve barnás-bordós színű bőrrel szegtem körbe. A hímzések selyem fonallal készültek, mintáinak a színeit magam válogattam össze, amelyek részben hasonlítanak az eredeti bundákon fellelhető színekhez, de nem volt célom, hogy pontosan ugyan olyan színeket használjak, mert igyekeztem hozzá illeszteni a színeket a mai ízléshez. A viseleti darabok formai szempontjából igyekeztem kicsit könnyedebb, modernebb irányba elmozdulni.

46.

TÓTH MARIETTA ILDIKÓ

Rábaközi kékfestő alkalmi viselet

Kékfestő Népi iparművész a Népművészet mestere vagyok. Győrben élek, családi indíttatásból lettem kékfestő. Festő utcai műhelyünket dédapám Éhling Péter alapította 1906-ban, azóta már az ötödik generáció folytatja ezt a szép, kihalófélben lévő mesterséget.

Kollekciómban, ami kékfestő alkalmi ruha, bolero és szütyő együttesből áll, szeretném megmutatni, hogy a hagyományos anyagokból, kékfestő technikával, szabásvonalakkal is lehet elegáns, a mai kornak is megfelelő alkalmi viseletet készíteni. A ruha anyagának csíkos selyemdamasztot, mintának a rábaközi csíkoszt választottam, ami a szövés minta vonalát követi. A felsőrész háromsoros vert csipke díszítése a szütyőn is visszaköszön. A hozzá illő bolero kiegészítő egyszínű sötétkék mángorolt kékfestő. A reformkori viselet inspirált az öltözet elkészítésére. Andrassy Ilona kezdeményezésére a honi kelméből, kékfestőből varrt alkalmi ruha rövid időn belül divat lett a századfordulón.

A magyarországi kékfestés hagyománya 2015-ben felkerült a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére, majd a kékfestés hagyománya 2018-ban az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Reprerzentatív Listájának is része lett.

Elérhetőség: gyorikekfesto@hotmail.com

57.

47.

TÓTH ILONA CSILLA

DEBRECENI KISBUNDA ÚJRA GOMBOLÁS

Szerencsés vagyok: családom nőtagjai, nagymamák, nagynénik és édesanyám is aktívan műveltek mindenféle textiles munkát, így természetes módon vett körül ez a tevékenység gyermekkoromtól. Ez vezethetett oda, hogy 2005-ben a Magyar Képzőművészeti Egyetemen tárgyrestaurátor-művész diplomát szereztem, textil és bőr tárgyakra specializálódva. A Déri Múzeumban eltöltött 16 év alatt folyamatos és közvetlen kapcsolatom volt helyi kötődésű tárgyi örökségünkkel, aminek kiemelkedő darabja a debreceni női kisbunda. Nem véletlen hogy textiles pályamunkáknál újra és újra előkerül, mint kiindulási pont. A bundákon használt gyönyörű és jól variálható hímzésmotívumok minden felületen és technikával jól mutatnak a legmerészebb, az eredeti daraboktól legtávolabb álló formában is.

Személyesen azonban hiszek abban, hogy egy motívumkincs nem véletlenül alakul úgy ahogy, ezért szeretném „hazavinni” a kisbunda motívumait. Annál is inkább, mert tudomásom szerint minden formában születtek már újragondolások erre a témára (gyönyörű női ünnepi viselet-darabok, vagy akár lakástextilek) csak egy dolog nem készült még: női kabát. Ami funkciójában a legközelebb áll a kisbundához. Kollekciómban az egyes darabok az „újra gombolás” különböző szintjeit testesítik meg: az első darab az eredeti viselet színvilágát hozza, míg a második, fekete kabát színében már sokkal visszafogottabb, elegánsabb, bármilyen ünnepi viselethez, bármilyen alkalomhoz jól illeszkedik a motívum. A harmadik pedig rövidebb, kimondottan fiatalos darab, egészen hétköznapi színállással, állógallér helyett praktikus kapucnival. Formájába mind a három nőies, a szoknyás, lefelé bővülő alsó rész az ujj nélküli kisbunda harang formáját idézi, a hímzések pedig az eredeti elhelyezésnek megfelelően lettek alkalmazva. A kézi hímzésen túl az egyedi, méretre készült, pontos szabásminta és a szépen kivitelezett varrás adja a végső, míves hatást.

58.

Elérhetőség: tothilonacsilla@gmail.com

48.

TÜSKÉS TÜNDE

Tanár, családjánya, Király Zsiga díjas szalmafonó népi iparművész vagyok, a Magyar Kultúra Lovagja, a zengővárkonyi Szalma-Kincs-Tár muzeális gyűjtemény alapítója. Könyveimmel, előadásaimmal több évtizede hozzájárulok a hagyományos szalmafonás népszerűsítéséhez. Szalmakalapjaimmal, táskáimmal, ékszereimmel és szakrális tárgyaimmal bemutatkozhattam számos hazai és külföldi kiállításon. Közel 30 éve gondolom úgy, hogy az aranyló gabonaszár a legszebb alapanyag az alkotáshoz. Fonással, csavarással, pödréssel, kötözéssel, lapítással lehet belőle kultikus, használati és dísz tárgyakat is készíteni. Hosszú ideje foglalkozom azzal, hogy ezt a természetbarát „csodaanyagot” hogyan lehet a divatba, az öltözködés kultúrába is beépíteni. Ezért készítek hordható ékszereket, kalapokat, hajdíszeket, táskákat. A hagyományos technikákhoz teszem hozzá a modern formavilágot, s igyekszem a mai kor viselőinek igényeit is szem előtt tartani. Úgy tartják, a szépség belülről fakad, a lélek gazdagságából. Én a munkáimmal erre csak ráerősíteni szeretnék, hogy a táskáim, ékszereim, kalapjaim a viselőinek tartást, bátorságot, önbizalmat és örömet adjanak. Számomra a szalmafonás a lélek fényűzése, a kreatív gondolkodás ihletője, örömteli alkotó tevékenység, mely teljessé teszi az életet.

Elérhetőség: tuskestunde@gmail.com

VARGÁNÉ HEGEDŰS ESZTER

Divat és hagyomány kereszt szemmel

A Felső-Tisza-vidéki beregi keresztaszemes hímzés 2022 januárjában került be a Hungarikumok Gyűjteményébe. Ennek a hímzésnek a legrégebbi forrásait a vásárosnaményi Beregi Múzeum textilgyűjteménye őrzi, amelyeket inspirációként használtam a kollekció tervezésekor.

A viseletek megalkotásakor két koncepciót valósítottam meg. Az egyik elképzelésem az volt, hogy mai kor divatos szabásvonalai és a régen használt természetes alapanyagok kombinációja új értelmezést adnak a beregi keresztaszemes hímzésnek. A másik pedig, hogy a mai kor szabásvonalai és a modern anyagok egyszerre jelenjenek meg a népi kultúrában használt hímzésteknikával és mintáformákkal.

Az első kollekció alapja egy abrosz, amelyet 1904-ben hímeztek Panyolán. A hosszú tubusruha alapanyaga keresztaszemes hímzésre alkalmas vászon, amelynek az alján és csípőjén jelenik meg az eredeti kézimunkán is feltűnő szecessziós minta. A ruhához kiegészítők is készültek. A kézzel szőtt kendőbe is panyolai minta került, a táskát pedig a már említett abrosz szélmintája díszíti.

A második, a fekete kollekció a beregi gyászt idézi meg. A rövid tubusruha alapja fekete szatén anyag, amelynek az aljára és az ujjára került a gyász alkalmával használt fekete hímzés. A ruha kiegészítőjeként készült egy öv és egy bolero, amely darabok önállóan más aurora ruhadaraboknak is új karaktert adhatnak. A két projektben megvalósult viseletek új megjelenési formát adnak a beregi tájegység ősi díszítőművészetének, és népszerűsítik azt.

Varró Sára

Női szabó vagyok és folkTREND! díjas népi vászonszövő. 2018-ban végeztem a Nádudvari Népi Kézműves Szakközépiskolában Galánfiné Schmidt Teréz Népművészet Mesterénél takács szakon. Tanulmányaimat a Debreceni SzC. Kreatív technikumban folytattam divatszabó szakon, ahol Tóthné Gyarmati Zita női szabó mestertől tanulhattam. Debreceni képzéssel párhuzamosan a Békés Megyei Népművészeti Egyesületnél elvégeztem a népi játék és kismesterségek oktatója elnevezésű képzést. Jelenleg is ebben a munkakörben tevékenykedem. Egy esküvői ünnepi kollekció elkészítésére vállalkoztam az általam szőtt anyagokból. Az alapanyagok mintáinak tervezésénél a Kárpát-medence gazdag szöttekultúráját vettem alapul. Az esküvői ünnepélyességét figyelembe véve alkottam meg a ruhákat. A kollekció darabjai a következők: menyasszonyi ruha, vőlegénying, kék és zöld koszorúslányruhák, valamint hozzájuk illő férfiingek. Minden ruhadarab természetes anyagból készült, pamut és selyemfonalak felhasználásával. Alkotásaimat a mai kor igényeihez igazítva készítem a magyar népművészet mintakincseinek felhasználásával, természetes anyagokból. Hiszem, hogy egy népi technikával készülő ruha is lehet modern és divatos. Ennek a gondolatomnak a megvalósításában sok segítséget kaptam mesteremtől Stumpf Imre Gránátalma-díjas női szabótól.

Elérhetőség: varrosara1@gmail.com

Kiadja
Hungarikum Bizottság
Agrárminisztérium
Népművészeti Egyesületek Szövetsége

Felelős kiadó
V. Németh Zsolt,
a magyar életmód és nemzeti értékeink védelméért
felelős miniszterelnöki biztos

Szerkesztők
Antal Andrea, főosztályvezető, Hungarikum Főosztály
Gál Ágnes
Horváth Imre

Design, layout
Extrabold

Fotó: Máté Krisztián
(23. és 30. oldal - Gyöngy János)
A fotók Budapesten, a Fonó Budai Zeneházban készültek

Modellek:
A Fitos Dezső Társulat és a Szentendre Táncegyüttes táncosai
(23. oldalon: Choma Sára Zsófia, Lövei-Veress Sára, Varga Amanda,
30. oldalon: Gyöngy Enikő, Gyöngy Hajnal és Gyöngy Virág)

© Agrárminisztérium, 2023

www.folktrend.hu